

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXVIII (32)

Štev. (No.) 5

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

1. februarja 1979

Mleko in med

Minilo je že nekaj desetletij, odkar je psihiater René Spitz objavil zelo zanimivo primerjalno študijo med otroci, rojenimi in zraslimi za mrežami, to se pravi v jetnišnicah, in otroci, katerih nežno življenje se je razvijalo daleč od njihovih mater v vzornih dečjih domovih, kot si jih lahko umisli in ostvari samo ameriška tehnološka fantazija in pa neomejena gospodarska sredstva, s prvovrstnimi inštalacijami, s preračunano hrano, neprestano zdravstveno kontrolo, s specializiranim osebjem ipd. Rezultat je bil presenetljiv: kar se tiče umrljivosti in odpornosti proti različnim boleznim in nevrozam, so bili otroci kaznjeno znatno na boljšem kot oni iz vzornih dečjih domov. In s tem ni rečeno, da je žensko osebje, ki je nadomeščalo matere, opravljalo svoje posle le z neko hladno tehnično korektnostjo ali zgolj rutinsko pridnostjo. Ne. Bilo je poskrbljeno, da so bila dekleta tudi značajsko in čustveno primerna za taka opravila, in poleg tega so bila v tem pogledu še posebej izvežbana.

Ne gre za to. Gre za nekaj drugega. Primerjava je pokazala, da ni dovolj, da je otrok dobro hranjen, da ga ne zebe, da ima varno streho, toplo odejo, prikladno obleko, zdravstveno nadzorstvo in oskrbo, higijenično okolje, točen hišni red, veliko igrac in drugih sredstev za razvedrilo. Vsega tega so imeli v izobilju otroci iz vzornih dečjih domov. „Mleka“ so imeli na razpolago v več kot zadostni meri, manjkalo pa jim je „med“. S temi svetopisemskimi prispodobami (Prim. Exodus 3, 8: „...popeljem ga v deželo, kjer teče mleko in med.“) komentira Spitzovo študijo nemški katoliški filozof Josef Pieper in se pri tem naslanja na Ericha Fromma, ki pravi, da „mleko“ pomeni v svetopisemskem izrazoslovju vse tisto, kar je neizogibno potrebno za človekov telesni obstoj, „med“ pa izraža srečo in sladkost življenja. In to otrok čuti, ko se materino oko zazre vanj in govori, čeprav brez besed: „Kako lepo je, da si ti tukaj! Kako lepo je, da si prišel na svet! Ti ne veš, kako si važen zame!“ Poleg božjega stvariteljskega „Bodi!“, človek potrebuje za normalno življenje še celo vrsto človeških „Bodi!“. Od matere, očeta, bratov, sorodnikov, prijateljev, tovarišev. Prava ljubezen se kristalizira v takem globinskem „Bodi!“, v razpoloženju, ki se zdi, kot da bi hotelo vzkliti: „Vseč mi je, da bivaš, da si tukaj poleg mene!“ Tega otroci iz vzornih dečjih domov verjetno niso nikdar čutili. (Glej J. Pieper, Über die Liebe, Kösel-Verlag, München, 1972, str. 51-52.)

Slovenski pisatelj je pripovedoval o svoji revni, a veseli mladosti. Ko so se bratje nekoč vrnili od maše, jih je čakal oče in jim dejal: „Fantje, danes je velik praznik, a žal kosilo bo bolj skromno. Toda po kosilu bomo naredili krasen sprehod, Boste videli!“ Šli so po travnikih, po gričih, po gozdovih. Plezali so na drevesa, opazovali od blizu ptičja gnezda. Oče jim je rezal piščalke. Vrnili so se trudni, a polni luči, sonca in veselja. Praznik je bil res praznik.

Nasprotno pa človek, ki ima opraviti po stanovanjskih stolpnih v najboljših četrtih mesta, lahko pogosto naleti na otroke, ki se potikajo po vežah, stopnicah in dvigalih! Lepo oblečeni, dobro hranjeni, a smrkavi in zamazani, ker jih nihče ne očisti, z žalostnimi, z dolgočasnimi pa tudi preplašenimi obrazi. Mater ni doma, igrajo kdo ve kje bridge, hodijo v kino, sedijo po konfiterijah, na obiskih, se sprehajajo s prijateljicami po mestu ali pa delajo, čeprav jim tega pogosto ni treba. Na otroke pa naj pazi služkinja, ki ji tuji otroci niso pri srcu. Slika materialnega blagostanja in človeške zapuščenosti.

Zgodi se tudi, da starši, ki imajo slabo vest zaradi neizpolnjene dolžnosti do otrok, skušajo popraviti pomanjkanje „medu“ s še večjo količino „mleka“. Še več igrac, sladkarij, daril, za-

JANEZ PAVEL II. OSVAJA LJUDSKE MNOŽICE

Nedvomno bo potovanje Janeza Pavla II. v Mehiko ob 3. zasedanju konference škofov latinske Amerike v mestu Puebla ostalo v zgodovini zapisano kot velepomemben dogodek. Izredno sposoben, zdravih in jasnih pogledov na sodobne probleme družbe in cerkve, poznavalec komunizma in marksizma v teoriji in praksi poleg življenjskihkušenj, se je poslovil od Rima in odšel na pot, ki bi bila za marsikaterega papeža, ki ne bi imel teh lastnosti, več kot tvegana. Janez Pavel II. pa je šel na pot samozavestno in z vso ponitnostjo, zaupajoč v božjo pomoč, v vodstvo Sv. Duha in pokroviteljstvo Marije Matere Božje.

PRISRČEN SPREJEM V SANTO DOMINGO

Že v letalu pred pristankom v Santo Domingo je sv. oče v razgovoru s časniki dajal pomembne izjave. Med drugim je dejal, da je socializem, katerekoli vrste, če zagovarja ateizem, „nezdružljiv s poslanstvom Cerkev“. Na letališču je bil sprejet z vsemi častmi, ki pripadajo poglavarju države: enainvajset topovskih strelcov, prisrčen pozdrav predsednika g. Guzmána, ki je papeža poljubil, trije otroci: Dominikaneec, Italjan in Poljak so papežu izročili šopek. Izredni vtis je napravil Janez Pavel II., ko je stopil iz letala in prišel do rdeče preproge, se je sklonil in poljubil ameriško zemljo.

Na 45 km. dolgi poti iz letališča v mesto je bilo zbranih nad stotisoče ljudi, ki so hoteli videti in pozdraviti visokega gosta. Opazovalci trdijo, da v vsej zgodovini dominikanske republike nobena ugledna osebnost še ni bila deležna tako veličastnega sprejema. Ob vhodu v glavno mesto so zvonili zvonomi v vseh cerkvah. Sv. maši, ki jo je daroval papež na trgu Independencia v glavnem mestu Republike, je prisostvovalo nad 400.000 vernikov. Sv. oče je obiskal tudi kraj Los Mina, ki je okraj siromaškega sloja. Nepopisen je bil pogled, s koliko prisrčnostjo in navdušenostjo ga je sprejela množica.

bave. Toda večja količina „mleka“ še bolj podčrta pomanjkanje „medu“ in ga pogosto pritira do neznosnosti.

In to napačno zadržanje se ne omeji na odnose s otroki. Tudi med zakonci se godi isto. Mnogi mašijo čustveno praznoto z letovanji, potovanji, novimi nakupi, s potratno in razkazovanjem. Ko se pa zunanji hrup pomiri, praznota udari še bolj v oči.

Kar se dogaja v celici človeške družbe, ki je družina, se dogaja tudi v velikih družbenih območjih, v narodih in državah. Za premnoge politike in gospodarstvenike je vse, da tako rečemo, le vprašanje „mleka“. Dovolj proizvodnje in dobra distribucija. Državljan naj bo dober proizvajalec in dober potrošnik. V blodnem kolobarju proizvodnje in potrošne obstoji ves smisel politike, gospodarstva in človeškega življenja.

Po drugi svetovni vojni je prevladalo v Evropi to mišljenje. Vsa pridnost in podjetnost evropskega človeka in tudi zunanja pomoč so bile uprte v doseg „gospodarskih čudežev“. Ti so bili doseženi, a za kakšno ceno! Za ceno razkroja kulture, vzgoje, morale in vere. Potniki, ki prihajajo od tam le prevečkrat žalostno ugotavljajo: „Denarja je več kot prej, a tudi veselja in petja je manj; kjer si prej videl nasmejane obraze, vidiš danes napestost in mrzličnost.“ „Vsaka hiša ima svoj avto, družinskega življenja pa ni.“ „Mladina veliko pije in je v bistvu žalostna.“

To pa ni kaka izvirna, prej neznanja zabloda. Vsa moderna ekonomija in pa ekonomska znanost sta naperjeni v materialno blagostanje. Nekateri katoliški kritiki angleškega gospodarskega liberalizma so že v prvi polovici prejšnjega stoletja opozarjali na dejstvo, da se je gospodarska znanost porodila ne kot znanost gospodarstva

ca. teh revežev in pozdravljala, potem ko so mnogi na trgu čakali vso noč, da bi bili bližje sv. očeta. Ko je odhajal, niso hoteli pomehati vzkliki „ostani med nami“. Del programa je moral odpasti, ker je navdušenje množic, ki se niso hotele raziti, oviralo točno izvedbo vsega, kar je bilo na programu.

PAPEŽ JANEZ PAVEL II. JE SLOVESNO ODPRLI TRETJO SPLOŠNO KONFERENCO ŠKOFOV LATINSKE AMERIKE

Iz Santo Domingo je papež nadaljeval svojo pot v Mehiko, kjer je bil zopet tako veličastno sprejet, kakor ni bilo pričakovati. Na poti od letališča do bazilike Nra. Sra. de Guadalupe ga je pozdravljala milijonska množica Mehikancev in tudi romarjev iz vseh delov sveta, ki so prav za ta papežev obisk prihitali v Mehiko. Poročila navajajo, da je bilo samo časnikiarjev, fotografov in dopisnikov okrog 3.000. Časopisne ocene množice, ki je s tolikim navdušenjem pozdravljala Janeza Pavla II., navajajo število od najmanj treh do pet milijonov.

Omeniti je treba posebej, da je na letališču prisrčno pozdravil sv. očeta predsednik Republike López Portillo, ki je praktičen katoličan. To je storil, ne da bi upošteval okolnost, da Mehika nima diplomatskih odnosov in ne prizna Vatikanske države.

Cerkveni govor Janeza Pavla II. med mašo v baziliki je bil otvoritveni govor III. konference škofov Latinske Amerike, ki so bili vsi zbrani v baziliki, katere ostali del so napolnili veraniki. Na prostranem trgu pred množično cerkvijo pa je prisostvovala sv. maši in poslušala papežev govor zbrana množica, ki je šla več stotisoče.

Papež je v uvodnih besedah preprosto, pa z globoko iskrenostjo najprej počastil Marijo. Po pogledu na začetke uspešne evangelizacije latinske Amerike od l. 1492 je med drugim dejal:

„Zbrali smo se tukaj v tej izredni in veliki dobi svetovne zgodovine. Prišli smo sem v zavesti, da se nahajamo

samega iz pristne gospodarske radoznalosti, ampak kot evdaimonologija senzizma, to se pravi kot nauk o sreči tiste filozofske smeri, ki ne gre preko čutnega spoznanja in čutnega teženja. Če je človek predvsem čutno bitje, mora biti njegova sreča čutna, z drugimi besedami, njegova sreča je isto kot materialno blagostanje, samo „mleko“. O „medu“ sploh ni govora.

To je izvirni greh moderne ekonomije, ki ima tako malo smisla za vse, kar ni zamašljeno v blagostanjskih zajemih. Seveda nihče ne bo silil ekonomsko znanost, naj študira duhovne vrednote. To ni njeno področje. A po drugi strani ta znanost ne sme izgubiti izpred oči sredstvenega značaja svojega področja: materialno blagostanje je zgolj sredstvo, važno sredstvo, a nikdar cilj. Ekonomija, ki se ne podredi politiki, morali in kulturi je čista perverznost. Vsa moralna perversnost, je učil sv. Tomaž Akvinski, obstoji ravno v tem, da se postavljajo sredstva na mesto ciljev in cilji na mesto sredstev. Kulturne vrednote so za mnoge danes le sredstva za gospodarski razvoj. N. pr. univerze naj se podredijo potrebam razvoja produkcije, morala in vera naj pa doprinesejo k splošnemu redu in miru, brez katerih ni gospodarskega napredka. Gospodarski in z njim blagostanjski razmah sta pa alfa in omega človeškega življenja, njegov dokončni smisel in skrita vzmet.

To pa seveda ne gre in zato komplicirana mašinerija sodobnega družbenega in gospodarskega življenja škripa na vseh straneh: na levi in desni, zgoraj in spodaj. Tudi v naših družinah. Preveč je „mleka“ in premalo „medu“. Ali vsaj, preveč skrbi je za „mleko“. Človeška sreča pa potrebuje obeh, in prvega znatno manj, kadar je dovolj drugega.

—rnr

Leon Tolstói el soviético

Hace poco, el mundo literario conmemoró 150 años del nacimiento del conde Leon N. Tolstói. Para muchos, Tolstói fue el filósofo de la historia en las épicas escenas de “La guerra y la paz”; para otros fue un romántico trágico en “Ana Karenina”, pero para todos fue un gran escritor y gran creyente cristiano.

En la Unión Soviética es —además de ser el gran novelista, por sobre todas las cosas el político, el precursor de Lenin. Para presentarlo como tal estrenaron en la URSS un filme titulado “Nuestro contemporáneo Leon Tolstói”. En él se afirma que luchó contra la esclavitud, acusó al zarismo y la Iglesia Ortodoxa, combatió también contra la opresión colonial y las guerras injustas.

En URSS todo sirve a fines políticos, hasta el arte de Tolstói.

na križpotju. S to škofovo konferenco hočemo napraviti zvezo s prejšnjo konferenco škofov latinske Amerike, ki je bila pred desetimi leti v Medellinu, sočasno s Evhariističnem kongresom v Bogotá, katerega se je udeležil Pavel VI. Prišli smo sem; ne toliko zato, da bi po desetih letih isti problem na novo pretresali, ampak bolj zato, da ga pogledamo in preskusimo na nov način, na drugem kraju in v novem zgodovinskem trenutku. Kot izhodno točko bomo vzeli vsebino in sklepe prejšnje konference. Istočasno pa hočemo na osnovi izkušenj teh desetih let razvoja in mišljenja in v luči skušenj celotne Cerkev napraviti primeren in nujen korak naprej.“

Komentatorji so mnenja, da so bile besede direkten odgovor levim sektorjem v Cerkví, ki večkrat poudarjajo, da konferenco vodijo glavni konservativci, katerih namen naj bi bil, odstraniti v Medellinu dosežen napredek z objavo „Osvobodilne teologije“, po kateri naj se Cerkev postavi na stran revnih.

V tej zvezi je še dejal: „Z zavzetostjo za človeka latinske Amerike v celoti, s prednostno, pa ne izključno ljubeznijo do revežev, s težnjo po integralni osvoboditvi človeka in naroda sta bila Medellín in tam navzoča Cerkev upanja polen klic k bolj krščanskim in bolj humanim ciljem. Med tem pa je preteklo deset let in so nastale razlage, ki si delno nasprotujejo, ki

niso vedno korektni in niso vedno v korist Cerkev. Zato Cerkev išče pota, ki ji bodo omogočala od Jezusa Kristusa naloženo poslanstvo doumeti še globje in spolnjevati še z večjim zagonom.

„KRISTUS NI BIL POLITIČNI REVOLUCIONAR“

Potovanje Janeza Pavla II. po 133 km dolgi avtocesti iz glavnega mesta Mehiko v Puebla je bilo naravnost triumfalno. (Trdijo, da je sv. očeta na tej poti pozdravljalo blizu deset milijonov ljudi, ki so se zbrali ob avtocesti.)

Govori, ki jih je imel papež v Puebla so nedvomno zgodovinskega pomena za razvoj Cerkev ne le v Latinski Ameriki, ampak v svetu sploh. Papež je poudaril, da Kristus ni bil politični revolucionar. Na drugem mestu je dejal, da Cerkev ne potrebuje zveze z marksizmom pri svojih naporih pomagati revežem in tlačeni.

Danes še ni mogoče preceniti teh in drugih dalekosežnih izjav in ugotovitev Janeza Pavla II. v Puebla. Nedvomno pa so postavile jasen mejnik.

Daj Bog, da bi ta mejnik omogočil Kristusovemu nauku ne le v latinski Ameriki, ampak v vsej Cerkví prenovitev in poglobitev življenja kristjanov tako premožnih kot revnih. Daj Bog, da bi za vedno odpadel sleherni poskus slabitve Kristusovega nauka z dodajanjem marksističnih primesi.

Slovenska „drobna industrija“

Republika Slovenija si je pridobila pri prijateljih in pri nevoščljivcih glas, da ni le najbolj svobodna, ampak tudi gospodarsko najnaprednejša med vsemi enotami, ki tvorijo jugoslovansko federativno državo. Po ustavi imajo vse federativne enice v državi enake pravice in enake dolžnosti. Ker pa ljudje v vsakem kotu države malo drugače mislijo, malo več ali malo manj znajo, malo več ali malo manj pridno delajo, se je z leti začela vedno jasneje kazati razlika med onimi, ki so prišli pod oznako „malo več“ in med onimi z oznako „malo manj“. Slovenija nikdar, ne pod starimi gospodarji, ne pod novimi ni mogla računati s predpravicami.

Če se je n. pr. v kraljevskih časih v naši deželi kaj naredilo, smo to smeli narediti s svojim denarjem, potem, ko smo centralni odrajtali do zadnje pare in še preko mere vse, kar je od nas zahtevala.

Isto se je dogajalo po „osvoboditvi“. Treba je bilo do zadnjega dinarja poravnati obveznosti do centrale, dodajati še „prostovoljne“ prispevke in tlačiti za vse mogoče potrebe, potem šele je prišla na vrsto Slovenija, da s svojim denarjem stori nekaj v svojo korist. To „čast“ je centralna ustava naložila slovenskemu parlamentu v Ljubljani. Priznati moramo, da so se sedanji ljudski predstavniki veliko trudili, da je Slovenija pridobila vsaj navidezno svojo dobro ime. Ne smemo pa pozabiti, da so k gospodarskemu napredku naše ožje domovine mnogo pomagali zgledi naših zapadnih sosedov, Avstrijcev, Italijanov in Nemcev, ki so kljub temu, da so bili premaganci in brez rdečega varstva svoja gospodarstva že obnovili, ko pri nas o tem niti sanjati ni upal nihče. Šele potem, ko se je odprla ljudem možnost zaslужka v demokratičnem svetu in ko je doma nastajajoča industrija dobila svoje pokrovitelje in dostikrat celo njihovo

vo soudeležbo pri delu in kapitalu, je Slovenija malo lažje zadihala. A za kakšno ceno? Najkrepkejši slovenski ljudje delajo tujcu in njihovi otroci se vtapljajo v tujem morju. Materijalizem in nepojmljivo gnanje za gnotnimi dobrinami dobe v kateri živimo, pa razkroja do dna še tisto malo pozitivnega, kar preprostemu človeku pušča komunizem.

Domači oblastniki čutijo, kam gre usoda slovenskih ljudi. Zato skušajo na svoj način preprečevati ta razkroj in iščejo novih potov, da bi ljudi privzeli na dom in k resnemu delu za bodočnost. Težko jim je kaj storiti, ko pa nad njimi vihti trdo rodo stranka s svojimi načeli o kolektivizaciji, skupni lastnini zemlje, industrije, narodnega dohodka itd.

Vemo, kaj se je zgodilo z lahkomiselno kolektivizacijo slovenske kmečke zemlje. Doživela je polom, da se ga celo sami niso sramovali priznati. Kmečka zemlja je sicer prešla spet v prave roke, a te so se med tem navadile osemurnega tovarniškega delavnika, počitnic in tkzv. socialnih pravic, ki jih zdaj celo kmetu ponujajo, a je že prepozno.

Slovenska zemlja se spreminja v puščo. Tisoč let je bilo treba, da smo do tega prišli.

Sedaj imajo doma nov poskus, kako ljudi pridržati doma in kako reševati šepajoče gospodarstvo. Slovenski parlament je sprejel nov zakon o „malih podjetjih“. Nekaj novega, o čemer bi pred leti nihče ne upal misliti. Ta zakon dovoljuje, da sme posameznik, ali manjša skupina odpreti trgovino, gostilno ali delavnico samostojno, ali pa tako, da se s svojim kapitalom in dobičkom priključi državnemu podjetju.

V Sloveniji pravijo, da je v te vrste podjetij zaposlenih nad 80.000 ljudi, to se pravi deset odstotkov vseh v deželi zaposlenih. Od teh je nad 42.000 (Nad. na 2. str.)

Mednarodna pomoč Turčiji

V Iranu so notranje homatije dobro zapletle položaj. Nova vlada Shapurja Bakhtarja je dokaj šibka. Šah Reza Pahlevi je odšel za nedoločen čas na „dopust“. Ayatollah Komeini pa iz Pariza nadaljuje z rušenjem sedanega režima in zahteva ustanovitev „islamske republike“. Dosti se ne zmeni za Carterjeve prošnje Bakhtarjevi vladi. On hoče svoje. Je to res njegova želja?

Če pogledamo na zemljevid sveta, nam kar nehoti pade v oči: Najprej Vietnam, nato Afganistan, sedaj vdor v Kambodžo, ali kakor pravijo po novem Kampučeo, pa problemi v Iranu in razni nemiri v Turčiji. Vse to so dejansko sosede Sovjetske zveze, povsod so do pred nekaj leti bile pod zapadnim vplivom, ki je naglo zginil.

Kako naj si razlagamo vse to. V Iranu je vojska nadvse oborožena in močne ameriške vojaške baze so tam, pa vendar — šah je odšel na dopust in napisal proti Amerikancem so vsepovsod vidni.

Prav zato je značilno, da so se v Bonnu sestali predstavniki ZDA, Velike Britanije, Francije in Nemške zvezne republike in obravnavali obširen program o gospodarski pomoči Turčiji. Ta država je tudi ena zadnjih branikov Zapada na Srednjem vzhodu, ima pa za nad 12.000 milijonov zunanega dolga in notranji položaj je dokaj labilen. Inicijativa za pomoč Turčiji je prišla s strani ZRN, ki jo je pričela resno skrbeti višina dolga in nestabilnost položaja v državi.

Bližnji vzhod

NI IZGLEDOV ZA SPORAZUM MED IZRAELOM IN EGIPTOM

Posebni odposlanec predsednika Carterja je odpotoval nenaadoma v Washington po dvanajstih dnevih neuspešnih posredovalnih pogajanj med Izraelom in Egiptom. Izrael je takoj po odhodu odposlanca Athertona v posebni spomenici prikazal Egipčane kot edine krivce za neuspeh pogajanj. Pravijo, da sicer niso nemogoča nova pogajanja med zunanjimi ministri, toda izraelski zunanji minister Dajan je nakazal še možnost novega vrhunskega sestanka med Carterjem, Beginom in Sadatom.

Atherton je imel nalogo razjasniti poglede v zadostni meri, da bi bil zagotovo dosežen uspeh na sestanku med zunanjimi ministroma obeh srednjevzhodnih držav. Poznavalci položaja smatrajo, da ta neuspeh ni končen; nove znake za ponovne poskuse rešitve hudega problema na Srednjem vzhodu pa moremo pričakovati že v tem tednu.

Daljni vzhod

MEDSEBOJNO OBTOŽEVANJE RDEČIH „OSVOBODITELJEV“

Pred kratkim je sovjetski satelit Vietnam sprožil novo „osvobodilno revolucijo“ v Kambodži — satelitu kitajskega komunizma —, jo krepko podprl s svojimi četami in pognal Pol Pota iz Phon Phenga. Nova „osvobodilna“ vlada je takoj začela govoriti o grozovitostih prejšnjih, tudi marksističnih oblasti. Rdeči Kmeri pa so spet spravili iz „rezerve“ princa Sihanuka, ki se je preko Pekinga prebil v New York pred Združene narode in zahteval odstranitev uzurpatorjev. Toda posebne podpore v New Yorku ni dobil, pač pa nekaj lepih besed, kakor je bilo pač pričakovati. Seveda s tem ni vse rešeno; ljudstvo Kmer, ki živi v Kambodži, ni naklonjeno Vietnamcem in množice beguncev iz Vietnami, ki kljub nečloveškim težavam beže iz Vietnami v neznanu, dokazujejo, da na tem delu sveta ni svobode, pa naj bodo na oblasti pekinški ali moskovski satrapi.

Ze prejšnji teden so se širile novice, da namerava Kitajska aktivno poseči na tem ozemlju. Kdo je spravil na dan te novice? Odgovor bi bil dan posredno: Sovjeti so 28. januarja obtožili Kitajsko, da je povečala vojaške provokacije na meji z Vietnamom, da bi izzvala večji konflikt na tem delu azijskega polotoka. Kitajci na te obtožbe zaenkrat še niso odgovorili.

Drobna industrija

(Nad. s 1. str.)

zaposlenih v privatnih podjetjih (2054 gostilnah s 4600 uslužbenci, privatna avtopodjetja s 4500 uslužbenci itd.). Blizu 39.000 pa jih je udeleženi v podjetjih, ki jih vodi država.

Zakon posebej dovoljuje zasebno gradnjo čolnov in lahkih prevoznih ladij za obalno plovbo, prepoveduje pa zasebno izdelovanje zdravil, strupov, eksploziv in orožja, dalje prepoveduje izdelovanje kemičnih sredstev proti golazni, ustanavljanje klavnic, železniških tirov, žičnic itd. Z eno besedo, vse kar državi „nese“ bo še naprej njeno, deficitna ali poskusna podjetja pa prepušča privatnikom.

Upamo, da bodo Slovenci kljub vsemu znali tudi iz tega malo obetajočega zakona iztisniti vsaj nekaj v korist slovenskega gospodarstva, da nas ne bo treba biti tako sram, ko moramo leta daleč capljati za naprednejšimi sosedi.

J. A.

MEDNARODNI TEDEN

GROMIKO PRI PAPEŽU — Papež Janez Pavel II je tik pred odhodom v Latinsko Ameriko 24. januarja sprejel sovjetskega zunanjega ministra Andreja Gromika. Po sestanku niso izdali nobenega uradnega sporočila, toda v vatikanskih krogih pravijo, da sta papež in Gromiko razpravljala o vprašanjih svetovnega miru in o verski svobodi v Sovjetski zvezi.

BRAZILSKI ENERGETSKI NAČRTI — Bodoči minister rudarstva in energije v vladi novega predsednika Figueireda, je izjavil, da bo verjetno prišlo do sprememb v načrtih za proizvodnjo električne energije. Vlada bo spremenila sporazum z Nemčijo o graditvi jedrskih elektrarn, predvsem v rokih, ter bo pospešila graditev hidroelektrarn, ki so cenejše.

KOMUNISTI ODREKLI PODPORO ANDREOTTIOVI VLADI — Italija pred novo vladno krizo? Vse tako kaže, kajti komunisti so prešli v opozicijo, češ da so v demokrščanski stranki prevladali člani „ostre linije“, ki skušajo spremeniti vladno linijo. Kljub obetu nove krize, pa so vse stranke proti razpisu parlamenta in predčasnemu razpisu volitev.

NAJDRAŽJE MESTO — Po zadnjih podatkih, objavljenih v Financial Times v Londonu, je najdražje mesto na svetu Tokio, najceneje pa se trenutno živi v Peking. Seveda to velja za turiste ali poslovne ljudi, kajti stroški so preračunani v cenah za tridnevno bivanje v hotelu s hrano, pijačo in vožnjami s taksijem. Na drugem mestu je Pariz, slede pa Dunaj, Bruselj, Frankfurt, Rio de Janeiro je na 20. mestu, Buenos Airesa pa Financial Times ni uvrstil ne med cenena ne med draga mesta. Peking je prišel na prvo mesto cenenih krajev prvič na listo, ker je sedaj pod novim vodstvom več komercialnih stikov.

STAVKE V VEČIKI BRITANIJ — Sindikat prevoznikov je prekinil s stavko, ko je več podjetij sprejelo zahtevo o povišanju plač. Toda Callaghanova vlada ima še vedno veliko težav. Delavci zahtevajo višje plače in groze s stavkami, zahtevam se je pridružilo še učitelstvo, ki zahteva 35% zvišanje. Callaghan se je v začetku tedna sestel s predstavniki Sindikalnega kongresa (TUC), da bi prišli do skupnega jezika v zadevi povišice plač.

EUDOCIO RAVINES — UMRL — V Mehiku je 25. januarja umrl perujski novinar Ravines. Bil je rojen 1897 v revni družini, postal komunist, agitator v raznih južnoameriških državah. Toda dogodki v španski vojni pa so ga prepričali, da ni na pravi poti. Takrat se je začela njegova dolga pot k spreobrnitvi, ki jo je opisal v knjigi „Velika prevara“.

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

V Vatikanu so 24. januarja uradno sporočili, da je papež Janez Pavel II. ugodil prošnji argentinske in čilske vlade, naj bi posredoval iskanju rešitve mejnega vprašanja na jugu Argentine in Čila. Argentinsko tajništvo za javno obveščanje je to sprejetje objavilo s posebnim obvestilom brez vsakršnega komentarja.

V Letalski vojaški šoli v Córdoba je 25. januarja dosedanji vrhovni poveljnik brigadir Orlando R. Agosti predal poveljstvo brigadirju Omarju Graffignu. Po prevzemu poveljstva je novi poveljnik odletel v Buenos Aires, kjer je v kongresni palači, ki je sedež Vojaške hunte, zaprisegel kot novi član tega organa.

Pri predaji poveljstva je brigadir Agosti prebral precej obsežno poslanico, v kateri se med drugim more razbrati mnenje vojaških sil glede bodočega političnega časa v Argentini, katerega že dalj časa napovedujejo. Značilna je izjava: Ne morejo ponovno priti na oblast niti politiki niti stranke, ki se ne znajo prenoviti v duhu in zahtevah sedanjega časa.

Gospodarski krogi pa so zaskrbljeni, inflacija narašča in marsikateri žele spremembo na gospodarskem ministrstvu. Toda na krmilu ministrstva ni govora o spremembi pravca, ampak le o ukrepih, ki naj bi obdržali inflacijo v določenih mejah. V ta namen je ministrstvo zaradi prekomernega zvišanja cen in zaradi pomanjkanja ponudbe na tržišču začelo znižati ali ukiniti carinske tarife za meso, jajca, sadje

in povrtino ter vino. Vsi ti ukrepi so kratkoročni. Če bi ti in drugi protinflacijski ukrepi ne zadostovali, se nekateri nagibajo k ostrejšim ukrepom, na primer za kontrolo cen, vendar je minister Martínez de Hoz zanikal možnost uvedbe takih direktnih kontrol.

V Rosariu je prejšnji teden Podjetniško združenje v posebni izjavi podprlo vlado v njenih naporih za politično prenovitev države in v borbi proti subverziji kritiziralo vodenje gospodarske politike in se odločno izjavilo za zaščito izdelkov domače industrije ter za prepoved uvoza luksuznih predmetov, „ki izčrpavajo zalogo deviz in preprečujejo rast pristnih argentinskih podjetij“.

V delavskih krogih seveda tudi spremljajo z vidnim nezaupanjem vladne protinflacijske ukrepe. Po njihovem mnenju ti ukrepi niso prav nič popravili manjšanja realne vrednosti plač, čeprav to zatrjujejo krogi, ki so odgovorni za gospodarsko politiko vlade. Skupina sindikalistov, ki je znana pod naslovom „25“ in ki jo sestavljajo predstavniki raznih peronističnih otenkov (vertikalisti, antivertikalisti, ortodoksni in participacionisti) pa tudi ne odvisni, je izdala spomenico, v kateri zavrača gospodarski načrt ministra Martíneza in objavlja splošno „pripravno stanje“. Interventor OGT je takoj pozval podpisnike spomenice na pogovor. Skoraj gotovo je, da bodo sindikate te skupine kaznovali, ker so vede prekršili dekret vojaške hunte 9/76, ki je suspendiral sindikalno dejavnost.

Vohuni v ZRN

Pobeg mladega visokega funkcionarja varnostnih organov Nemške demokratske republike v zahodni Berlin je razkril spet novo mrežo komunističnih vohunov v Zvezni nemški republiki, ki je itak znana kot „vojno vohunsko polje“. Po podatkih, ki jih je prinesel ubežnik, je zvezna policija izvedla vrsto aretacij; oblasti pa so ob enem izjavile, da iz varnostnih razlogov imen ne bodo objavili, vsaj do 23. januarja.

Javno tožilstvo v Karlsruhe je spo-

ročilo, da je ubežnik podpolkovnik državne varnosti Vzhodne Nemčije in da je pribežal v Zahodni Berlin 18. januarja skupaj s svojo ženo in sinom.

V Zvezni nemški republiki razkrinkajo vsako leto kakih tisoč vohunov in vohunkov, pa jih, kakor mislijo, še lepo število ostaja na „delu“. Isti jezik vohunom iz Vzhodne Nemčije omogoča dosti lažje delo v ZRN, ki je za komuniste zanimiva ne samo kot članica NATO, ampak tudi kot industrijska potencia.

Lilijanin primer

Sovjetska turistična ladja se je na potovanju po Pacifiku ustavila v Sidneyu. Priliko je izrabila mlada 18-letna Lilijana Gasinskaja; skočila je v morje in priplavala na obalo in zaprosila za azil. Odločitev vlade o podelitvi azila je pa vzdignila mnogo prahu. Državni svet etničnih skupin, ki združuje kakih 40 emigrantskih organizacij, je obtožil ministra za imigracijo pristranosti pri dodeljevanju vstopnih dovoljenj in zahteval amnestijo za 60.000 ilegalnih imigrantov, ki jih nameravajo brez usmiljenja deportirati. Svet je obtožil

vlado dvojnega ravnanja: eno, z lepo mlado 18-letno sobarico s sovjetske ladjice in drugo z drugimi skrivnimi vseljenci, ki jih vtaekajo kar v zapor, če jih najdejo. Minister se je sicer branil, češ da je sklep o dovoljenju vstopa izdala neka posebna komisija; odklonil je tudi prošnjo o amnestiji, češ da se je leta 1976 poslužilo od 70.000 ilegalcev le kakih 9000. Dodal je še, da časnikarski članki in slika prikupne sobarice niso prav nič vplivale na naglo dovoljenje za vselitev. Zadnje trditve Svet ni vzel čisto zares.

Tine Debeljak

Med knjigami in revijami

MEDDOBJE XVI, zv. 4

Izšla je zadnja številka lanskega XVI. letnika Meddoba, revije Slovenske kulturne akcije pod uredništvom Franceta Papeža. Ta je napisal tudi obvezni kasteljanski tekst o „Las sustancias“, o prvinah našega bivanja v tej deželi, ki so: spomin na domovino, tradicija in sedanja dežela, kakor moramo sprejeti in se vključiti v njen moderni dinamizem. — Uvodno prozo je tokrat napisala Terezija Marinšek pod naslovom Peščena zemlja. Ta pisateljica se je pojavila šele z lanskem razpisom dr. I. Lenčka nagrad pri SKA. Njen nenagrajeni prispevek ČAKRA je izšel v Glasu. Zdaj objavljeni pripovedni tekst v Meddobju je motivno iz istega okolja, opisuje namreč obisk argentinskih potomcev veleposestnika obenem s slovenskimi „priženjenci“ k stari „čakri“, ki zdaj že razpada. Realistični opis polpretekelega argentinskega podeželja, na družinski podelski pristavi (lov, živinorejstvo, obsežnost posestva itd.), je plastičen. Pripovedovanje pa boljše kot prejšnje zaradi jasnejše obrazlože sorodstvenih vezi med posamezniki (dasi je slovenski „prinos“ k družinski skupnosti še

zelo zabrisan). Ostro pa je poudarjena končna poanta — ljubezen novega vseljenca do stare družinske tradicije, do „čakre“, kar tudi umetniško rešuje črtico. — Tokijski pesnik Vladimir Kos priložuje tri lepe japonske pesmi, izmed katerih posebno prva — Prijatelja ni več — zajame s prisrčno preprostostjo. — Osrednjo razpravo v tem zvezku suhi dobi zopet doživel tudi Boga in se mu kot človek ukloni. Kot mislec, filozof, je hotel to doživeti tudi umsko osvetliti. Ostal pa je v glavnem pri sklepalnih dokazih, a vedno izhajajo iz izkustvenega sveta, kakor sam poudarja, ne apriorno. Žal nam je, da tudi zadevalne poti k Bogu ni utegnil bolj razjasniti niti izdelati. — Kot gost je napisal za Meddobje kratek pogled na starejše belorusko književnost slavist dr. h. c. Emil Ciałowski pod naslovom Začrt beloruske književnosti (6 str.). Pregled je iz rokopisa poslovenil

(81)

T. Debeljak, ki je k članku tudi prepisal nekaj zgledov treh modernih beloruskih „klasikov“ iz začetka stoletja: Janka Kupalo (Aleluja), Alizo Paškivč — Tetko (Za novo leto iz tužine) in Jakoba Kolasa (odlomke iz pesnitve Simon Muzika). Je to prevodilski pionirski pogled v belorusko poezijo, ki se bo nadaljevala v prihodnji številki. — V oddelku Pogledi je natisnjena 30 strani obsegajoča razprava Franca Jeze: Pripombe h Grafenauerjevi Zgodovini slovenskega naroda. V nji je F. Jeza podvrnil svoji teoriji Slovencev kot germanskega izvora Zgodovino slovenskega naroda prof. dr. B. Grafenauerja, in sicer nje I. del, ki je svoj čas izšel v Kmetijski založbi. Od poglavja do poglavja popravlja Jeza Grafenauerjeve trditve o prazgodovini Slovencev, naseljevanju, Samovi državi, ustoličenju karantanskih knezov, kosezih in opričnikih, slovenskem knezu Ljudevitu Posavskem itd. itd. Ugotavlja več dolgovernih razlaganj marksističnih gospodarskih teorij tam, kjer niso potrebna, ter kaže na pomanjkljivosti pri kritični osvetlitvi dogodkov, kot si jih predstavlja Jeza. Bistvo vse razprave je, korigirati Grafenauerjevo pojmovanje stare zgodovine Slovencev z ozirom na lingvistične ugotovitve o nordijskem izvoru Slovencev, kot jih je Jeza prej podal že v svojih dveh knjigah. Zdaj jih je apliciral konkret-

no na Gr. Zgodovino. Zanimivo bi bilo, da Gr. pove svoje mnenje o Jezovi teoriji in njegovih pripombah. Polemika more biti samo plodna. Zanimiva pa je ugotovitev F. Jeza, da bi „svoje kritične recenzije ne mogel objaviti v nobeni reviji, ki izhaja v Sloveniji ter je že s tem poudaril pomen slovenskega svobodnega tiska v emigraciji. „Njegova vloga je neprecenljiva.“ — V zadnjem delu Zapiski pa je priobčil Fr. Papež svojo besedo o O. Župančiču, ki jo je imel ob njegovi proslavi v SKA, pod naslovom „Obris podobe O. Župančiča.“ — Ta zadnji zvezek na zadnji strani prinaša seznam predavanj, kulturnih večerov v okviru SKA v zadnjih treh sezonah, iz katerega je razvidno tudi delo SKA s predavalnišne katedre. V sezoni XXII je bilo 9 kulturnih prireditelj, v sezoni XXIII pa 8, v sez. XXIV pa 11. — Manjka pa še 11 večerov XXV. sezone (1978). — Tudi to delo SKA je pomembno.

AVE MARIA KOLEDAR 1979

Vsakoletni koledar revije Ave Maria, ki jo izdajajo ameriški frančiškani v Lemontu, je izšel za leto 1979 že 66-let, torej ima že zelo lepo zgodovino in seveda tudi priljubljenost med bralci. Poleg navadnih koledarskih poročil, na pr. o bogoslužbenem in liturgičnem letu in poleg koledarskih datumov, ima

ob robu tudi zaznamovane vse evangelije in lekcije nedelj, kar je lahko lepo meditacijsko branje za vse doma, ki morda ne morejo k maši, da si poiščejo v svetem pismu dotično liturgično branje sami.

Glavna misel pa je letos posvečena petdesetletnici prvega katoliškega shoda v Ameriki, ki se je vršil v dneh 6-8 julija leta 1929. Podan je ves historijat zamisli in poteka tega važnega mejnika v katoliškem gibanju severnoameriških Slovencev. Zanimali pa je Anton Grdina, tedaj predsednik KSKJ, predsednik shoda pa je bil msgr. Oman, tajnik pa p. Salezij Glavnik, izvršili pa so ga seveda predvsem lemontski frančiškani. Po opisu tega zgodovinskega dogodka ponatisne urednik resolucije, in omenja kot glavni uspeh zborovanja tudi to, da je tedaj zrastle ideje o postavitvi škofa Barage za svetniškega kandidata ter je tako tudi ta dan ustanovitve Baragove zveze. Letošnjo spominsko proslavo pomembne petdesetletnice bodo praznovali v Lemontu v dneh 30 junija in 1. julija.

Nato sledi dvajset strani obsegajoča pesnitev v. Vladimira Kosa, sedaj misionarja in vseučiliškega profesorja v Tokiu na Japonskem z naslovom Velika resničnost in je posvečena pokojnemu škofu dr. Gr. Rožmanu za letošnjo dvajsetletnico smrti. Pesnik Kos je napisal ta spev l. 1954,

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Slovenija je v enajstih mesecih 1978 „dosegla“ zunanjetrgovinski deficit v višini 9,5 milijarde dinarjev. Uvoz reproductivnega materiala je bil sicer manjši, kot so načrtovali, toda vse je pokvaril uvoz blaga za „široko potrošnjo“.

MIRNA NA DOLENJSKEM — Tovarna sokov in rastlinskih specialitet „Dana“ je prva tovrstna tovarna v Sloveniji, ki ji je uspelo prodreti na severnoameriški trg. Tovarna bo tedensko izvažala dva kontejnerja teh sokov v plastičnih vrečkah.

DOMŽALE — V šolah domžalske občine je premalo prostora. Zato ne bo mogoče uvajati v novem šolskem letu celodnevne šole. Lani so celo morali eno celodnevno šolo ukiniti in uvesti dvozmenski pouk.

LIPICA — Do 400-letnice ustanovitve lipiške kobilarne manjka še pol drugo leto, a se že pripravljajo na veliko proslavo, ki bo avgusta 1980. Za to priliko bodo izdali obsežno monografijo o Lipici.

ČRNOMELJ — V črnomeljski občini so lani v glavnem gradili ceste in pa vodovode. Za to so porabili 18 milijonov dinarjev, od tega so občani s samopriskevkom prispevali kar tretjino.

FALA — Falski grad spada med zaščitene kulturne spomenike. Pa je menda že kar običajno, da je edina prednost naslova „kulturni spomenik“, da se nihče ne briga za vzdrževanje, kaj šele za restavracijo takih spomenikov. In tako falski grad že nekaj let vztrajno propada, denarja za obnovo pa ni ne iz občinske proračuna, niti ga ni v proračunih mariborskega zavoda za spomeniško varstvo.

LJUBLJANA — Akademija za glasbo je 5. januarja v veliki dvorani Slovenske filharmonije pripravila koncert svojih diplomantov. Simfonični orkester SF je vodil Anton Nanut, kot solisti pa so nastopili violinist Romeo Drucker, violinist Mile Kosi ter pianista Hinko Haas in Franc Krasovac; na sporedu so bila dela Mozarta, Prokofjeva in Beethovna.

LJUBLJANA — Po ocenah dr. Dušana Breznika, direktorja centra za demografske raziskave pri inštitutu vede v Beogradu, se je 22-milijonti prebivalec Jugoslavije rodil 30. avgusta 1978, na pragu novega leta pa bi bilo v Jugoslaviji približno 22.074.000 prebivalcev. In Slovenija naj bi konec 1978 imela 1.821.000 prebivalcev.

MURSKA SOBOTA — V začetku leta 1979 so končali dogovore o sodelovanju predstavniki KZ Panonka, trgovsko podjetje ABC Pomurka in nizozemski podjetji Dokira in Filenbrandt. Podjetja so podpisala sporazum za skupno delo pri proizvajanju selekcioniranih travnih semen, okrasnih dreves, grmičevja in brezvirusnih sadik sadnega drevja. Dogovorili so se tudi o strokovnem izpopolnjevanju slovenskih sadjarjev v Holandiji.

LJUBLJANA — Na seji izvršnega odbora Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva (SZDL) so 28. decembra „uradno“ odprli temo o slovenščini v javni rabi. Ta razprava naj bi se nadaljevala v raznih forumih, marca pa naj bi „vseslovensko“ posvetovanje v Portorožu zaključilo in sprejelo napotke za izvedbo sklepov o lepši slovenščini.

CELJE — Cinkarna se pripravlja za odpravo onesnaževanja okolja. Za nove naprave bo morala odšteti lepe denarce. Zato je podjetje zaprosilo za znižanje carine za potrebni uvoženi material. Prošnji podjetja so deloma ustregli; oblasti so znižale carinsko stopnjo od 32 na 27 odstotkov. To pa je po mnenju odgovornih v Cinkarni toliko kot nič. Toda pišejo, da je znižanje že velik uspeh — za birokracijo —, kajti za znižanje od 32 na 27 odstotkov je bilo potrebnih 15 raznih postopkov.

LJUBLJANA — Železniški podjetji Ljubljana in Zagreb sta se na skupnem sestanku jugoslovanskih železnice zavzemali za 26 odstotno podražitev prevoznih tarif. Ostala podjetja so bila proti tako visokemu zvišanju, ki da prinaša le inflacijo. Sklenili so torej le 12-odstotno zvišanje. Ker pa to zvišanje ne bi rešilo problemov železnice, bo treba zvišati — kompenzacije, nadomestila —. Ta nadomestila pa je tudi treba neke najti, zbira jih pač država v proračunu, denar pa se steka iz denarnice državljanov. Seveda, na zunaj tako zapro vrata inflaciji, ki se vtihotapi — skozi stranska vrata.

Umrli so od 1. do 7. januarja 1979:

LJUBLJANA — Dr. Vilma Pirc r. Režun; Marija Ivanušič; Marija Dolenc r. Novak; Audi Srimšek, Zdenka Ferkoj, 26, profesorica; Andrej Kotnik, up.; Herman Vidmar, up.; Ana Znidaršič-Erzin; Josipina Čec r. Kolar; Lidija Gomol r. Pertovt; prof. Franc Belec, duhovnik, 85, profesor nekdanje klasične gimnazije v Šentvidu; Mira Merljak; Karl Rode, up.; Vinko Furlan; Ivan Brunčič, 87, up. plesarski mojster; Marica Zemljic r. Žmave; Jurjo Brišnik; Tončka Šega r. Avbelj; Franciška Pengov r. Rastrohar, 90; Danica Bardutzky; Marija Šuštar, 83.

RAZNI KRAJI — Franciška Kozamernik r. Rotar, 100, Malnarjeva, Dobrova; Ludvik Celin, gozdni delavec, Hirska Bistrica; Jožica Gerl r. Tušar, Celje; Ladislav Danč, ak. slikar, Murska Sobota; Marjan Logar, Vrh nad Rovtami; Jože Smrtnik, up. usnar, Vrhnik; Matevž Dobrovoljc, kovač, Vrhnik; Jože Jazbec, up. avtoprevoznik, Planina pri Sevnici; Ivana Jerina, Kokolevčeva Johanca, 84, Logatec; Janez Balant, gozdni delavec, šmartno pri Litiji; Milan Grešak, Dol pri Hrastniku; Albin Hrast, up. račun. ur., Kobarič; Martin Vresk, 70, Pecelj pri Sevnici; Srečko Medved, 31, Radeče; ing. Jakob Raspotnik, Celje; Antonija Polk, Jesenice; Danica Jevšek, up., Celnica; Štefan Consolari, up. inž. rudarstva, Velenje; Marija Zore, trg. poslov., Trebelno; Ivan Pehare, up. Pristava pri Trzinu; Pavle Podlessek, up. š. ravnatelj, Radenci; Marija Lešnik, up. učit., Šentjernei; Matija Opar, up. Ptui; Franc Starin, 58, Dob. Pilič, Šegovnik, Prevalje; Ludvik Jakopin, up., Naklo.

Pesnitev razumem kot globoko meditacijo škofovo — ali kogarkoli — pred Najsvetejšim, ko se mu med mislijo prikazuje vse trpljenje slovenskega krščanskega človeka, zlasti kot begunca, ko mu družina umira v taborišču, ko mu sina streljajo doma. Vse to na ozadju brezbožne revolucije, ki še vedno divja doma in v svetu. Devet let Kalvarij za begunca: osrednji problem sveta je še vedno Križ, zanj in proti njemu. In tudi ko Matjaž umre (prav datum Matjaževe smrti — mesec november, mi da misliti, da je morda ta poslanec vendarle škof sam), ni še vsega konec: zadnje tri kitice pokažejo, kako vpliva trpljenje na nove pozitivne odločitve v duhovnem svetu: v kitajski celici se odloči obdolženka, da se ne bo vdala skušnjavam, v Ljubljani v isti uri „komisarju“ zagori v novi veri svetilka noči, in v Riu „divji Pavel“ poklekne v leseni cerkvi. Gospod Matjaž pa v leseni krsti spi in se čuti „strašno mlad“ med pesmijo o Veliki Resničnosti. In ta resničnost: trpljenje slovenskega begunca in Beguna ni zastoj, vodi k vednemu pomlajenju sveta, v Kristusu; zato naj bo ta spev v „vedrost vsem trpečim v Kristusu.“ — Tako razumem ta spev, posvečen škofu

Odločna in jasna beseda

V ljubljanski Družini z dne 14. januarja t. l. je Ivan Likar pod naslovom **Proti klerikalizmu in sektaštvu**, objavil sledeče misli:

V osrednjem slovenskem dnevniku Delo (21. decembra 1978) je Vlado Šlamberger objavil članek, v katerem je razvil nekatere misli Franca Šetince. Posebej sem se razveselil že večkrat citirane trditve, da „religija ni nikakršna ovira za enakopravno vključevanje človeka-vernika v socialistično življenje družbe“. Poštena trditev, za katero upam, da bo na vseh ravneh tudi pošteno uresničena.

V članku je govor o klerikalizmu in sektaštvu. Oba pojava sta na isti ravni: vedno gre za odstopanje ali zlorabljanje linije. Med aktualnimi oblikami klerikalizma je omenjen „poskus vcepjanja v zavest človeka-vernika, da je drugorazreden državljani, da je zaradi svoje religioznosti zapostavljen v družbenem življenju... Nesmiselno je govoriti, da imamo pri razvejanem političnem sistemu socialistične samoupravne demokracije, v samoupravnih organih, v tisočih delegacijah, v socialistični zvezi in drugih družbenopolitičnih organizacijah občane drugega razreda.“

In ravno ob tej trditvi bi se ustavil z nekaterimi nasprotnimi argumenti.

1. Vernik kot vernik (ali skupina

vernikov, ki je del Cerkve; ali pa kar Cerkve kot taka) nima nobene možnosti vplivati na programsko politiko radia in televizije. Tako moramo loviti najrazličnejše tuje postaje, da ujame-mo eno božično pesem ali na televiziji en sam prizor iz verskega življenja.

Listina OZN o človekovih pravicah je jasna: „Vsak človek ima pravico svobodno izražati svoje mišljenje; ta pravica obsega svobodo, da se nemo-teno oklene mišljenja ter išče, sprejema in širi novice in ideje z vsemi sredstvi sporazumevanja ne glede na meje“ (19. člen).

Tudi ustava SFRJ je nedvoumna: „Občani imajo pravico v sredstvih javnega obveščanja izražati in objavljati svoja mnenja. Občani, organizacije in društva lahko pod pogoji, ki jih določa zakon, izdajajo tisk ter širijo obvestila z drugimi sredstvi javnega obveščanja“ (167. člen).

2. Dejstvo je (nesmiselno bi bilo zanikati ga), da imajo v naši samoupravni socialistični družbi veliko večino višjih in odgovornejših služb komunisti. Komunisti pa so pri nas le ateisti. Torej verniki omenjenih služb ne morejo dobiti. Dejstvo je v očitnem nasprotju z ustavo. Žal pa takšen odnos radia in televizije ter odgovornih

v kadrovskih službah do vernih občanov ni več sektašenje, temveč postaja že kar linija.

3. Ateizacija na naših šolah postaja vedno bolj očitna. Za primer bi lahko navedel poglavja iz učbenika za 8. razred osnovne šole „Družba in socialistična morala“. Podobna poglavja pa imajo še nekateri učbeniki za srednje šole. Omenjeni učbenik govori o veri, Cerkvi in krščanski morali tako, da se vernik, ki ga prebere, ne čuti samo v „drugem razredu“, temveč kar zunaj razredov — kakor parijci v Indiji ali nekaj raja pod Turki.

Besede Franca Šetince o „poskusu vcepjanja v zavest človeka-vernika, da je drugorazreden državljani“, so s tem učbenikom postale bumerang.

Če mi tu in tam kakšen otrok prinese k verouku učiteljičin nasvet, naj bi se raje učili, kot pa da hodijo k verouku in naj ne ležijo oltarjev — to lahko imenujemo sektaštvo te ali one tovarišice. Žal pa omenjeni učbenik za 8. razred (in njemu podobni) postajajo ali so — linija.

Tale moj prispevek bodo različni ljudje različno ocenjevali. Naj bo kakorkoli že, zame je le prispevek v borbi za človekove pravice in za boljše sožitje vernih in nevernih v naši samoupravni socialistični družbi.

IVAN LIKAR

SLOVENCİ V ARGENTINI

Smrt. V Tucumanu je 26. januarja umrla ga. Jelisava Fajdiga roj. Sirovica, mati našega sourednika g. Pavla Fajdiga. Zapuška hčerko gđ. Alice in sina Pavla. Člani uredništva in uprave Svobodne Slovenije izrekamo prizadetim iskreno sožalje.

Poroki. V župni cerkvi Santa Rita v Boulogne sta se poročila 13. januarja Viktor Marjan Jenko in gđ. Viviana Laustaunau. Za priče sta bila ga. Božena Jenko in José Gustavo Laustaunau.

V cerkvi Sv. Avguština v Capital Federalu pa sta se poročila 26. januarja t. l. ing. Franc Vadjnal in gđ. Beatriz Roberto. Za priči sta bila ženinova mati ga. Stana Vadjnal in nevestin oče Oscar Roberto. Čestitamo!

BUENOS AIRES

PRAZNIK VERSKEGA TISKA

Prva nagrada za letošnje udeležence prireditve revije „Duhovno življenje“ na Pristavi v Castelarju je bil gotovo — po tednih utrjujajoče vročine — lep, svež dan. Poživljajoče vreme je doprineslo, da je prireditev, ki sicer pade v polni poletni počitniški čas, bila zelo lepo obiskana in je vseskozi vladalo prijetno razpoloženje.

Središče celodnevnega srečanja prijateljev slovenskega verskega tiska je bila dopoldanska maša, ki jo je daroval mons. Anton Orehar s somaševalema misijonarjem Lovrom Tomažinom, DJ, iz Zambije in Janezom Pintarjem, mladinskim duhovnim vodjem, za vse dobrotnike revije pa obenem za uspeh Južnoameriške škofovske konference, ki se je začela v Mehiko. V pridigi je izberila in koncilskih odlokov osvetlil vlogo preroka — oznanjevalca, kar naj bi verska revija bila: obenem pa pokazal na odgovarjajoč odnos in pravo cenitev s strani slovenskega občestva, posebno slovenskih družin, ki jim je ta tiskana beseda namenjena v versko in kulturno bogatenje.

Pozornost mize v novih notranjih prostorih in na senčnem vrtu so vabile obiskovalce k okusnemu in izdatne-

mu kosilu. Za posladek pa so — poleg izbranega peciva — najmlajši postregli s srečkami tradicionalnega srečolova. Medtem ko so se odrasli zadrževali v prijateljskem pogovoru, so se otroci v popoldanskih urah pozabavali pri družabnih igrah.

Ves čas je tudi uradovala pisarna Duhovnega življenja in nudila priliko arejevanja naročnine. Kot običajno, je bilo tudi letos nagradno žrebanje točnih naročnikov in mladih piscev v „Božje stezice“. Med naročniki je sreča nagradila: Antona Likozarja iz San Justa, Franca Urbanca iz Slovenske vasi, Ano Kovač iz Brazila, Franco Podgorelec iz Casanove, Jožeta Rupnika iz Loma Hermosa, Marijo Draksler iz San Justa, Šolske sestre iz Formose (Argentina), Slavka Rupnika iz Loma Hermosa, Ivanko Krušič iz Ramos Mejia in Davorina Kahneta iz San Martina. Med mladimi so bili izžrebani Mikica Arnshek, Alenka Bajuk, Janez Filipič, Cvetka Kopač, Janko Levstek,

1944 - 1979

35. OBLETNICA USTANOVITVE NARODNEGA ODBORA
ZA SLOVENIJO — SLOVENSKEGA DEMOKRATIČNEGA
POLITIČNEGA PREDSTAVNIŠTVA V SVETU.

L. P.

Naša Koroška

RAZMIŠLJANJA OB JUBILEJNI IZDAJI KOROŠKEGA „NAŠEGA TEDNIKA“

II.

Gimnaziji za Slovence v Celovcu, na katero se Nemci radi sklicujejo kot na „dar“ Avstrije koroškim Slovincem, ustanovljeni dve leti po podpisu državne pogodbe, so bile leto dni kasneje spodrezane korenine z nenadno ukinitvijo obveznega dvojezičnega nižjega šolstva na Koroškem. Kajti po nujnem razvoju stvari bo gimnazija začela z novim rodом pešati, ko ne bo več dijaškega naraščaja z znanjem slovenščine iz nemških šol. Če se analizira zaporedje dogodkov, se zdi, kot da je bila gimnazija dana Slovincem s prikritim namenom, da bi omilila pred svetom strahotni udarec ukinitve obveznega dvojezičnega osnovnega šolstva, s tihim prepričanjem, da bo slovenska srednja šola itak usahnila, ko ne bo več slovenskega naraščaja.

V spomin prihaja slavni verz latinskega pesnika: Timeo Danaos et dona ferentes (bojim se Danaancev, tudi ko prinašajo darove), ki se spet ponavlja, kakor se je ponovil ob plebiscitu l. 1920. Tačas so avstrijski Nemci dajali obljube in zagotovila, da se bo Slovincem godilo pod Avstrijo skoro kakor v raju z vsemi pravicami in ugodnostmi, če glasujejo za Avstrijo in za enotno, nedeljeno koroško deželo

ter ne gredo „pod Srbe“. Dovolj Slovincem je glasovalo za nedeljeno Koroško in s tem za Avstrijo...

Toda računi niso zaključeni! Obljuba dela dolgi, in sicer dolgi, ki nikoli ne zastara. Avstrijski Nemci so pred 58 leti podpisal menico, ki je do danes niso plačali. Poskusili so vsaj deloma to napravit ob streznjenju tik po drugi svetovni vojni, ko so uvedli obvezno dvojezično šolo na vsem narodnostno mešanem ozemlju Koroške. Toda nacionalni šovinizem je s kolom lopni po lastnem otroku in ga uničil. Menica je ostala v celoti neporavnana.

Slovincem je prišel na pomoč čl. 7 avstrijske državne pogodbe, ki pa je žal formuliran tako, da ga je mogoče izigravati z različnimi tolmačenji. Skrajni čas je, da koroški Slovenci kot en moč zahtevajo zopetno uzakonitev obveznega dvojezičnega šolstva na vsem narodnostno mešanem ozemlju Koroške brez preštevavanja in prijavljanja. Za doseg tega cilja je treba napeti vse združene sile in uporabiti vsa moralno dovoljena sredstva in ne odnehati, dokler dolžna menica ni plačana. Vse ostalo naj zaenkrat ostane v normalnem razvoju za urejevanje v poznejšem času. Šolstvo je fundament (Nad. na 4. str.)

PO ŠPORTNEM SVETU

NA NOVOLETNI že tradicionalni skakalni turneji na skakalnicah Avstrije in Nemčije je najboljši slovenski skakalec Bogdan Norčič v prvih dveh nastopih izredno dobro skakal, tako, da je bil v skupnem zaporedju šesti, na skakalnici v Garmisch-Partenkirchen pa drugi za zmagovalcem Samkom iz ČSSR. Toda v Innsbrucku mu ni šlo od rok, prav zaprav od nog — bil je šele 35. in je padel v skupni uvrstitvi na 14. mesto. Tudi na zadnji prireditvi mu ni šlo dosti bolje, bil je šele 25., v skupni uvrstitvi pa je padel za eno mesto — bil je 15. Kljub vsemu lep uspeh.

OBVESTILA

NEDELJA, 18. februarja:

Velika tombola na Pristavi

SOBOTA, 24. februarja:

V Slovenskem domu v San Martinu pustna zabava. Začetek ob 21. uri.

NEDELJA, 4. marca:

V Slovenskem domu v Carapachayu vsakoletna tombola.

V nedeljo 4. februarja t. l. bo poteklo 30 let, ko je največjo skupino 725 Slovencev iz Avstrije pripeljala ladja Holbrook v Buenos Aires. Udeležimo se sv. maše, ki jo bo po namenu potnikov daroval msgr. Anton Orehar ob 9.30 v slov. cerkvi Marije Pomagaj. Pomagaj.

Izredne uradne ure v SLOGI

OB SOBOTAH OD 16. do 19. ure

- SAMO ZA NALOŽBE DENARJA (Vezani in navadni deleži).
- POKOJNINSKA POSVETOVALNICA — Vodi g. Adolf Škrjanc. (Namesto ob sredah, bo odslej ob sobotah od 16. do 19. ure).

SVOJI K SVOJIM! V SLOGI JE MOČ!

V nedeljo 18. februarja 1979

NA SLOVENSKI PRISTAVI V CASTELARJU

11. TOMBOLA

Prvi in glavni dobitnik — moderna spalnica. Izdelek mizarskega podjetja „Bivegro“.

Drugi dobitnik — elektronska ura.

Poleg teh še nad 50 lepih in praktičnih tombol, nad 200 činkvinov in nad 200 kvatern.

Kupite tombolske tablice v predprodaji! Priporočamo se za lepe in praktične dobitke.

Med tombolo postrežba z jedili in hladnimi pijačami.

Pridite z družino, pripeljite s seboj znance in prijatelje!

DRUŠTVO SLOVENSKA PRISTAVA

V Slovenskem domu v San Martinu

PUSTNA ZABAVA

Ob zvokih Slovenskega Ansambla

Sobota 24. februarja

Začetek ob 21. uri.

OSREDNJA HIŠA:

LOMAS DE ZAMORA

Av. Hipólito Yrigoyen 8854/62

Tel.: 243-2291

(med Boedo in Sáenz)

Vse za dom

— Pohištvo

— Dekoracije

Našim bravcem

Obveščamo vse naročnike, dopisnike in oglaševalce, da bo tiskarna Vilko, kjer tiskamo Svobodno Slovenijo, zaradi dopustov zaprta od 5. februarja do 19. februarja. Zato Svobodna Slovenija ne bo mogla iziti 8. in 15. februarja. Naslednja številka izide 22. februarja.

Uprava Svobodne Slovenije

PODRUŽNICE:

EZEIZA

Ruta 205 (nasproti postaje)

Tel. 295-1197

C. SPEGAZZINI

Av. 25 de Mayo 136

SAN JUSTO

Almafuerte 3230

(eno kvadro od občine)

LOMAS DE ZAMORA

Hipólito Yrigoyen in Laprida

„Vse, kar mi da Oče, bo prišlo k meni in, kdor pride k meni, ga ne bom zavrgel.“ (Jan 6, 37-40).

Božja Previdnost je hotela, da se je dne 26. januarja t. l., okrepčana s tolažili sv. vere, v 80. letu starosti mirno preselila v lepše življenje naša ljuba mama, tašča, stara mama, prababica in sestra, gospa

Jelisava Fajdiga roj. Sirovica

Po žalni sv. maši, ki jo je naslednji dan ob njeni krsti doma daroval g. Janez Urbanč, je legla k večnemu počitku v pričakovanju vstajenja, na pokopališču v Tucumán.

Iskrena hvala vsem za pomoč med boleznijo, vsem, ki so jo prišli kropit, za molitve ob krsti, izraze sožalja, cvetje in za spremstvo na njeni zadnji poti.

Naj se njen spomin ohranja v vaših molitvah.

Žalujejo:

hči Alice

sin Pavel z ženo Ireno

vnuki: Jelica z možem dr. Mihom Stariho ter pravnukama Andrejko in Tatjano;

Pavel, Jurij in Irenka;

sestra: Tuša

in ostalo sorodstvo.

Tucumán, Castelar, Sv. Martin pod Okičem,

27. januarja 1979.

Naša Koroška

Nad. s 3. str.

za vse drugo. Zato mora biti urejeno najprej v zadovoljivi obliki in v celoti. Na podlagi vsebine v „Našem tedniku“, objavljene ob 30 letnici izhajanja, ki zajemljivo slika položaj in razmere naših bratov na Koroškem, bomo prvi naši misli o enotnem in silovitem nastopu vsega naroda za zakonito obnovo obveznega dvojezičnega šolstva, sedaj dodali še ostali dve; kakor smo ju že napovedali: vlogo Cerkve in pomen gospodarstva za ohranitev in utrditev slovenstva na Koroškem.

2. Farna cerkev je igrala dominantno vodenjo v dejanju in nehanju slovenskega človeka na Koroškem vsa dolga stoletja. Iz vrst služabnikov božjih so izšli največji vodniki slovenskega ljudstva, mu kazali pot v časno in večno srečo ter se neustrašeno in nesebično borili za pravice svojih sorojakov. Po nacistični strahovlati ob koncu druge svetovne vojne so se v tem oziru razmere spremenile, ali pa se samo zdi, da so se. Slovenska duhovščina se je nekako potegnila v ozadje v sedanjih ostrih sporih z nemškimi sodeželanin in nemškimi oblastmi; borbe so izrazito političnega značaja in duhovnik čuti, da bi stvari škodoval, če bi se vodilno zapletel v politične spopade, saj je dušni pastir obojih, slovenskih in nemških faranov. Napravi pa lahko neizmerno mnogo dobrega na drugih področjih javnega dela, v prvi

vrsti in predvsem v cerkvi na fari, ki je dana njemu v oskrbovanje.

Z ozirom na te okoliščine se o delu duhovnika na farah in soseskah malo govori in piše, pa se vendar brez pretiravanja lahko reče, da je njihovo delo v cerkvi in izven nje za ohranitev slovenstva komaj kaj manj važno od dvojezične šole. Duhovnik seže s svojim vplivom v najbolj skrite globine človeške duše, kjer se svetno kakor je jezik in narodna zavest nevidno veže z božjo resnico in božjim otroštvom. Cerkev in duhovščina sta po našem prepričanju na Koroškem vsaj toliko važna, kot prizadevanja političnih voditeljev za slovensko pravdo, samo da se ta važnost uveljavlja na drugačnem področju in na različni gladini. Ohranitev ali nova uvedba slovenske službe božje in petja ima narodno-politično težko vrednost. Če dodamo še narodno kulturno delo izven cerkvenih zidov, je vodilna pomembnost farne cerkve nesporna.

Škofijska sinoda celovške škofije je pred leti izdelala cerkveno uredbo, ki je tolerantna do slovenskih vernikov in ščiti slovenski jezik v bogoslužju. Vendar se v obrobni župnijah slovensko poseljenega ozemlja po trditvi našega tednika določila te uredbe ne izpolnjujejo, čeprav v župniji živijo slovenski verniki. Z ozirom na to bi veljalo sestaviti poseben odbor ali komisijo, ki bi ji bila naloga skrbeti, da se odredbe sinode strogo in dosledno izvršujejo na vsem dvojezičnem ozemlju ter obvestiti o neizpolnjevanju odlokov cer-

kvene oblasti vključno Vatikan, če bi bilo potrebno. Položaj slovenskih vernikov v farnem življenju je v verskem in nacionalnem oziru toliko vreden in važen, da so taki koraki potrebni in povsem upravičeni.

Problem ohranjanja slovenske duhovščine na Koroškem je prav tako pereča zadeva, ki bi se naj zanj intenzivno brigala vsa narodna skupnost brez izjeme. Čim več zavednih slovenskih dušnih pastirjev bo po dvojezičnih farah, tem bolj bo tam cvetelo duhovno in narodno življenje. Statistika pove, da za take fare primanjkuje najmanj 20 slovenskih duhovnikov, a od aktivnih jih je nad polovico starih čez 50 let. Kaj bo s temi farami in njih verniki, če ne bo naraščaja? Velika in odgovorna naloga je naložena dijaškemu domu Mohorjeve družbe za gimnazijske dijake, da z modrim vodstvom (poudarek je na „modrim“) usmerjajo fante v duhovniški poklic, in da ji pri tem celotno slovensko verno občestvo pomaga in sodeluje. Pomembnosti duhovskega naraščaja ni mogoče dovolj poudariti.

3. Gospodarska samostojnost je materialno conditio sine qua non za obstanek in razvoj slovenske narodne skupine. Dokler bo slovenski človek stal pred oholim in zagrizenim nemškim sodeželanom s klobukom v roki, in z ukrivljenim hrbtom moledoval za delovno mesto, toliko časa slovenska reč na Koroškem nima izgleda na lepšo bodočnost. Gospodarski problem leži v prvi vrsti na samopomoči, vsaj za za-

vede z „ugotovili so, da se ne strinjajo“. „Siroka razprava“ je le navaden klepet, „odkrita in temeljita razprava“ pa pomeni čisto navaden in hud prepir. „Z največjim zanimanjem bodo proučili“ pomeni, da so zadevo spravili v predal. Če v uradnem sporočilu piše, „da so zabeležili“, v resnici pomeni, da so zadevo zavrgli. Če „izražajo zadovoljstvo“ pomeni, da so rahlo vznemirjeni, „okvirno soglasje“ pa je kar nesoglasje. Morda je humorist nekoliko pretiraval, vendar je diplomatski jezik kar dovolj zavrit in je Panglossov slovarček marsikdaj dober pripomoček kljub humoristični osti „prevodov“.

Sporočilo naročnikom

Vse naročnike, ki še nimajo plačane naročnine, prosimo, da to store čimprej. V februarju bomo pošiljali opomine, kar povzroča nove stroške naročnikom in upravi.

Naročniki iz Vel. Buenos Airesa lahko plačajo v UPRAVI LISTA v Slovenski hiši.

V Ramos Mejiji sprejema naročnino tudi PISARNA V SLOMSKOVEM DOMU, ob torkih, sredah in petkih od 17 — 20 ure in ob nedeljah po maši.

V San Martinu g. SKALE JOSE st. ob nedeljah v Domu po maši.

V San Justo g. MAKŠ OSOJNIK.

Na Slovenski pristavi ga. MAGDA ČEŠAREK ob nedeljah po maši.

Naročniki iz Vel. Buenos Airesa se lahko informirajo, koliko dolgujejo, telefonsko v Upravi Sv. Slovenije.

UPRAVA SVOBODNE SLOVENIJE

Ob 16. uri

ESLOVENIA LIBRE

Editor y director: Miloš Stare

Redacción y Administración:

Ramón L. Falcón 4158

1407 Buenos Aires,

Argentina

T. E. 69-9503

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO
	Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA
	Concesión N° 5824
Registro Nacional de la Propiedad	
Intellectual No. 1.419.886	

Naročnina Svobodne Slovenije za 1979: za Argentino: \$ 25.000.—, pri pošiljanju po pošti \$ 28.000.—; ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 30 USA dol.; obmejne države Argentine 25 USA dol.; Avstralija 35 USA dol.; Evropa 32 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 24 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, 1101, Buenos Aires, T. E. 33-7213.

	KREDITNA ZADRUGA
	"SLOGA" z o. z.
	BME. MITRE 97
	RAMOS MEJIA
	T. E. 658-6574

URADNE URE:

PONEDELJEK, SREDA IN PETEK

OD 15. DO 19. URE.

Prosimo, ne odlašajte s poravnavo naročnine!

Prodaj zemljišče

V MIRAMARU

„Parquemar“ (15 x 43 m.)

Telefon: 651-3500

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

specialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pritličje
Capital Federal
Tel. 393-2413

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17. do 20. Zahtevati določitev
ure na privatni telefon 666-4366.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL
CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires

Pta. baja, ofic. 2

T. E. 35-8827